

EFFEKTIVITET OCH HÅLLBARHET

Under årets första kvartal fortsatte tillväxten i antalet luftrumrörelser från 2017; efter årets tre första månader var ökningen drygt tre procent. Det är en säker indikation på en stark internationell ekonomi.

Samarbeten är en förutsättning för att uppnå resultat, det gäller inte minst i vår bransch som är global. Flygbolag över hela världen samarbetar i olika allianser, likaså gör leverantörerna av flygtrafiktjänst. För LFV är alliansen COOPANS en viktig plattform. Tillsammans med våra kollegor i Danmark, Irland, Österrike och Kroatien driver vi utveckling inom teknik och hållbarhet. Vi har också ett engagemang i det europeiska utvecklingsprogrammet SESAR. Sedan mars är Portugal på väg in i alliansen som medlem.

Sverige och LFV ligger redan i dag i framkant vad gäller att minska miljöpåverkan med raka flygvägar och ett effektivt användande av luftrummet. LFV har också varit med och bidragit i arbetet med "Fossilfri färdplan för flyget" inom ramen för det arbete som Fossilfritt Sverige driver. Det kommer fortsatt vara ett viktigt tema för LFV under 2018.

Negativt resultat men bättre än budget

För första kvartalet uppgår LFVs resultat till -23 mkr. Det är ett negativt resultat men ändå bättre än budget, främst tack vare ett lägre kostnadsutfall. Resultatet är också bättre än samma period föregående år. Enligt det avgiftssystem som gäller så får LFV dock inte behålla alla intäkter vid trafikökningar utan delar av intäkterna går tillbaka till flygbolagen.

Under perioden har 74 mkr investerats av årets totala investeringsbudget på knappt 400 mkr. Den enskilt största investeringen är inom flygtrafikledning på distans eller RTS. Bygget av den nya centralen på Arlanda pågår för fullt liksom de förberedelser som krävs vid de flygplatser som kommer att flygtrafikledas på distans.

Stort intresse för Sundsvall Remote Tower Center

När detta läses har LFVs central för flygtrafikledning på distans i Sundsvall, RTC, varit i drift i tre år. Intresset för LFVs banbrytande arbete har hela tiden varit stort och mer än 5 000 personer från när och fjärran har besökt anläggningen för att ta del av våra erfarenheter.

Den 26 mars besökte infrastrukturminister Tomas Eneroth och Finlands infrastrukturminister Anne Berner Sundsvall. Syftet var att utbyta information inom området för flygtrafikledning på distans och utvecklingen inom flygledningen.

LFV har en viktig roll i totalförvarsplaneringen

Totalförvarsplaneringen är en högaktuell fråga för LFV. Det handlar om Sveriges förmåga till försvar och där har vi på LFV ett stort ansvar. Nästan alla medarbetare har genomgått den grundläggande utbildning som krävs och i mina kontakter med andra myndigheter kan jag konstatera att LFV har ett strukturerat angreppssätt när det gäller vårt engagemang för totalförsvaret.

Ett spännande uppdrag

I mars bjöd infrastrukturministern Tomas Eneroth in till ett uppföljningsmöte kring regeringens Flygstrategi. Att tillsätta ett Arlandaråd har varit ett av de viktiga områdena i strategin. LFV är representerad av generaldirektören i styrgruppen/styrelsen. Arlanda pekas ut som navet för flygtrafiken i Sverige och målsättningen är att Arlanda ska ha cirka 40 miljoner passagerare 2040.

Här ska LFV vara med och utveckla smarta lösningar för morgondagens flyg.

Ann Persson Grivas
Generaldirektör

FINANSIELL SUMMERING AV Q1 2018

Periodens resultat

Resultatet efter finansiella poster uppgår per 31 mars 2018 till en förlust om -23 mkr. Ackumulerat är resultatet 27 mkr bättre än budget, och 34 mkr bättre än samma period föregående år. Rörelseintäkterna är sammantaget 4 mkr lägre än budget trots högre luftfartsintäkter. Rörelsekostnaderna är 24 mkr lägre jämfört med budget, varav externa driftskostnader 17 mkr. Detta tillsammans med att resultatet från intressebolagen är 5 mkr bättre jämfört med budget bidrar till att periodens resultat överstiger plan. Jämfört med föregående år utgör högre luftfartsintäkter den främsta skillnaden, vilket till del förklaras av att retroaktiva justeringar skett såväl 2017 som 2018.

Flygtrafiken

Den positiva utvecklingen av trafikvolymerna under 2017 har fortsatt även under de tre första månaderna 2018. Hittills har luftrumsrörelserna ökat med 3,2 procent jämfört samma period 2017. Överflygningarna står för den största ökningen, +8,4 procent. Även utrikestrafiken har ökat, +3,3 procent, medan inrikestrafiken hittills minskat med 6,3 procent. En faktor som särskilt påverkar utvecklingen av inrikestrafiken är påsken, som i år inföll till stor del i mars medan den låg helt i april 2017.

LFVs fakturering till flygbolagen baseras på service units. Antalet service units ökade med 5,8 procent under årets första tre månader. Utfallet den senaste rullande 12-månadersperioden ligger på 6,4 procent. Jämfört med årets budget innebär det en ökning med 4,2 procent och jämfört med gällande prestationsplan en ökning med 12,7 procent. Trafikökningarna ger ökade intäkter, men med det regelverk som gäller finns det en inbyggd trafikriskdelningsmekanism. Det innebär att LFV får behålla de ökade intäkterna fullt ut för trafik upp till +2,0 procent jämfört med prestationsplanen. För trafikökningar mellan 2 och 10 procent får LFV behålla 30 procent av de ökade intäkterna. Resten ska betalas tillbaka till flygbolagen genom sänkta undervägsavgifter. För ökningarna över 10 procent får LFV inte behålla några ökade intäkter – där har vi alltså nu hamnat.

Rörelseintäkter

Rörelseintäkterna uppgår till 713 mkr (663). Ökad trafikvolym samt större uppbokning av okontrollerbara kostnader samt intäxskorrigeringar avseende 2017 om 7 mkr är de främsta förklaringarna till att luftfartsintäkterna är högre jämfört med samma period föregående år. En del av ökningen jämfört med 2017 förklaras även av att föregående års intäkter påverkades negativt av en inflationskorrigering avseende 2016 med -9 mkr. Den inbyggda riskdelningen i avgiftskonstruktionen för undervägsavgifter har inneburit att ökningen i service units under 2018 endast medfört 1 mkr i ökade intäkter jämfört med budget. Den fastställda undervägs- respektive terminalavgiften har sänkts med 3,9 respektive 4,3 procent för 2018 jämfört med föregående år.

Ersättning för lokal flygtrafiktjänst på statliga, militära samt kommunala och privata flygplatser är i nivå med budget och 6 mkr högre jämfört med föregående år. Försvarsmakten står för merparten av ökningen.

I kommersiella intäkter ingår ersättning från intressebolaget NUAC med 180 (178) mkr. Motsvarande belopp återfinns som en kostnad under "Diverse externa kostnader", eftersom LFV köper flygtrafikledning av NUAC och samtidigt får ersättning för personal och utförda tjänster. Intäkter från övrig kommersiell verksamhet, vilket inkluderar internationell exportverksamhet samt inhemska teknik- och flygplatsuppdrag som exempelvis flygmätning, ligger efter plan. Övriga intäkter innefattar anslag och bidragsintäkter. Arbete inom forskning och innovation finansieras till största delen via bidrag – dels från Trafikverket och dels via EU-bidrag. Intäkterna är hitills i år 9 mkr lägre än budget men något högre än jämförelseåret 2017, som belastades med en retroaktiv engångsjustering av tidigare års bidragsintäkter (-6 mkr).

Rörelsekostnader

Rörelsekostnaderna uppgår till 730 mkr (720). Kostnadsökningen jämfört föregående år avser personalkostnaderna där ökade lönenivåer, högre kostnader för sociala avgifter och pensioner samt övriga personalkostnader sammantaget ökat med cirka 12 mkr jämfört med samma period 2017. Pensionskostnader och andra sociala avgifter står för 8 mkr. Utfallet är emellertid 3 mkr lägre än budget. Diverse externa kostnader är i nivå med föregående år, men lägre än budget tack vare mindre kostnader för service och underhåll för operativa system samt konsulter och andra externa tjänster, som huvudsakligen förklaras av förskjutning av aktiviteter och projekt jämfört med plan. Avskrivningarna är också lite lägre, vilket är en effekt av senareläggning av drifttagande av investeringar.

Finansiella poster

Summan av ränteutgifter och räntekostnader uppgår till -10 mkr (-1). Högre räntekostnader beror i sin helhet på ökade finansiella kostnader hänförliga till indexering och ränta på pensionsskulden baserat på rådande ränteläge. Det låga ränteläget ger fortsatt en ytterst låg avkastning på LFVs likvida medel.

Räntabilitet och soliditet

Räntabiliteten på eget kapital efter skatt, mätt som 12-månaderstal, är negativ (neg.). Soliditeten uppgick vid periodens slut till 9 procent (10). Den låga soliditeten beror på en hög pensionsskuld samt fortsatt negativt resultat.

Investeringar

Investeringsutfallet uppgår totalt till 74 mkr (42) varav 9 (8) mkr avser aktiverad egen tid. Utfallet för första kvartalet 2018 är betydligt högre än föregående år. Detta förklaras av en ökad investeringstakt såväl för nyinvesteringar som vidmakthållande och uppgraderingar.

RESULTATRÄKNING, mkr	KONCERNEN				AFFÄRSVERKET	
	2018 jan – mars	2017 jan – mars	2018 Prognos jan – dec	2017 Utfall jan – dec	2018 jan – mars	2017 jan – mars
Rörelsens intäkter						
Luftfartsintäkter	485	434	2 085	2 301	485	434
Kommersiella intäkter	200	205	816	842	201	203
Aktiverat arbete för egen räkning	9	8	38	31	9	8
Övriga rörelseintäkter	19	16	128	79	19	16
Summa rörelsens intäkter	713	663	3 066	3 253	715	661
Rörelsens kostnader						
Personalkostnader	-406	-395	-1 627	-1 636	-406	-394
Diverse externa kostnader	-285	-283	-1 241	-1 207	-288	-282
Avskrivningar	-39	-42	-159	-164	-39	-42
Summa rörelsens kostnader	-730	-720	-3028	-3 008	-733	-718
Resultat från andelar i koncern- och intresseföretag	4	2	0	-4	-	-
Rörelseresultat	-13	-55	39	241	-18	-57
Resultat från finansiella investeringar						
Ränteintäkter	0	2	2	4	0	2
Räntekostnader och liknande resultatposter	-10	-3	-35	-323	-10	-3
Resultat efter finansiella poster	-23	-57	6	-78	-28	-59
Skatt/skattmotsvarighet på periodens resultat	0	0	-1	17	-	-
Periodens resultat	-23	-57	5	-61	-28	-59

BALANSRÄKNING, mkr	KONCERNEN		AFFÄRSVERKET	
	2018 31 mars	2017 31 mars	2018 31 mars	2017 31 mars
Tillgångar				
Anläggningstillgångar	2 443	2 052	2 466	2 085
Omsättningstillgångar	6 009	5 597	5 947	5 511
Summa tillgångar	8 451	7 649	8 413	7 596
Skulder och Eget kapital				
Eget kapital	767	796	736	744
Avsättningar	6 675	5 932	6 675	5 932
Långfristiga skulder	315	315	315	315
Kortfristiga skulder	694	606	687	606
Summa eget kapital och skulder	8 451	7 649	8 413	7 596

FINANSIERINGSANALYSER, mkr	KONCERNEN		AFFÄRSVERKET	
	2018 jan–mars	2017 jan–mars	2018 jan–mars	2017 jan–mars
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital	112	60	106	58
Förändringar i rörelsekapital	-30	-7	-29	-7
Investeringsverksamheten	-77	-44	-74	-42
Finansieringsverksamheten	-3	36	-3	36
Förändring av likvida medel	1	45	0	45
Likvida medel vid årets början	5 322	4 890	5 263	4 843
Likvida medel vid periodens slut	5 323	4 936	5 264	4 888

OPERATIV VERKSAMHET

Flygtrafikledning

Under det första kvartalet 2018 har den operativa verksamheten fortsatt leverera enligt de högt uppsatta verksamhetsmålen och i det närmaste helt utan förseningar orsakade av LFV. Den fortsatt ökande flygtrafiken medför att de redan tidigare hårt begränsade resurserna inom såväl en route, flygplatser och teknikområdet börjar närma sig en nivå där vi inom vissa tjänsteområden och tider kan få svårigheter att svara mot efterfrågan av kapacitet och leveranser av våra tjänster.

3,2 procent ökade trafiken i svenskt luft-
rum med under första kvartalet 2018

Flygsäkerhet

LFV uppfyller uppsatta flygsäkerhetsmål och rapporteringsviljan bedöms fortsatt som mycket god.

LFV har tagit fram ett förslag för att minska operativ påverkan vid olovlig drönartrafik tillsammans med branschen och har nu fått Transportstyrelsens godkännande i frågan.

LFVs flygsäkerhet är hög vilket är tack vare det fokuserade arbetet som görs, både i det dagliga men också i det mer långsiktiga strategiska arbetet. Vi arbetar strukturerat med våra fokusområden inom flygsäkerhet som till exempel rullbaneintrång, separationsunderskridanden, luftrumsintrång samt drönare. Utgångspunkten är att arbeta proaktivt med risker istället för att invänta händelser som sedan ska utredas.

LFV har utvecklat uppföljningen av driftavvikelser. Det innebär en bättre återkoppling till rapportören, vilket ytterligare stärker den redan goda rapporteringsviljan.

Den digitalisering av drifthandboken som påbörjats har minskat administrationen. Arbetet för att ta nästa steg för en fortsatt digitalisering och effektivisering av den operativa verksamheten fortgår.

Medarbetare

Arbetet med att se över och koordinera kompetens- och resursplaneringsarbetet inom LFV fortskrider. Vidare pågår ett arbete rörande planering och förberedelserna inför utvecklingen av RTC-verksamheten (Remote Tower Centre) för flygtrafikledning på distans.

RALS 2017 (ramavtal om löner inom det statliga avtalsområdet) har utvärderats och avslutats.

Rekryteringen av flygledarelever till 2019 har inletts och

går enligt plan. Likaså pågår rekryteringar till moderna beredskapsarbeten i staten.

Planeringen av fortsättningen på ledarprogrammet samt andra ledarutvecklingsinsatser har startat. Dessutom har olika rutiner inom HR samt IT-system setts över med avseende på nya regler i och med GDPR.

Miljö

LFV har rapporterat resultatet av den energikartläggning som genomfördes under förra året till Energimyndigheten samt rapporterat det årliga miljöarbetet som genomfördes under 2017 till Naturvårdsverket. Arbetet har även startats för att se över hur vi strategiskt ska hantera miljöfrågan.

Vad gäller indirekt miljöpåverkan har LFV utrett förutsättningar för att införa en harmoniserad sjunkfart i Sverige. Detta är ett önskemål från våra kunder. En hastighetsbegränsning skulle minska bränsleförbrukningen och därigenom utsläpp till luft. För att LFV ska ta beslut om en implementering krävs att de stora flygbolagen åtar sig att aktivt arbeta med frågan internt i sina bolag. För närvarande pågår en dialog mellan LFV och flygbolagen.

LFVs STYRELSE

Vi intygar att kvartalsrapporten ger en rättvisande bild av verksamhetens kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Norrköping den 17 maj 2018

Jan Olson, ordförande	Ann-Christine Hvittfeldt
Ann Persson Grivas, GD	Eva Andrén
Marie Hafström	Per Nilsson
Mats Helgesson	David Johansson
Johan Davidson	Ann-Marie Bredberg

LFV-KONCERNEN

Består av affärsverket, det helägda holdingbolaget LFV Holding AB, det av holdingbolaget helägda dotterbolagen LFV Aviation Consulting AB och LFV Norway AS samt intresseföretagen NUAC HB till 50 %, Saab Digital Air Traffic Solutions AB till 41 % och Entry Point North AB till 33 %.

LFV Hospitalsgatan 30, 601 79 Norrköping | Tel 011-19 20 00 | www.lfv.se | lfv@lfv.se | org.nr: 202100-0795